

pesikj /
PythonProDataScience

<> Code

Issues 1

Pull requests

Actions

Projects

Security

Insights

PythonProDataScience / 01 / lekce.ipynb

AnetaPopelova minor changes

4 days ago

1708 lines (1708 loc) · 388 KB

Preview

Code

Blame

Raw

Lekce 1

V této lekci projdeme následující témata:

- Jupyter notebooky,
- základy práce v Pandas,
- vizualizace.

Ke zpracování dat využijeme moduly `pandas` a ke tvorbě vizualizací modul `matplotlib` a jeho nadstavbu `seaborn`.

V rámci lekce budeme využívat datový soubor [Hotel Booking Demand EDA/ Data Visualisation](#) z webu [Kaggle.com](#). Popis dat je ve článku [Hotel booking demand datasets](#) Soubor obsahuje informace o rezervacích hotelů ze serveru [Booking.com](#). Data si můžeš stáhnout [zde](#).

Pokud máme data ze serveru Kaggle.com, můžeme se podívat i na výsledky analýz ostatních uživatelů a uživatelek. Po otevření příslušného datasetu stačí kliknout na záložku *Code*. Pro náš dataset jich tam je aktuálně 431. Tyto analýzy jsou vytvořeny formou Jupyter notebooků.

Používání Jupyter notebooků

Jupyter notebook je prostředí používané v datové analýze a data science, které umožňuje kombinovat kód v Pythonu, texty, vizualizace a tabulky. Jupyter notebooky je možné editovat přímo v editoru Visual Studio Code. Jupyter notebooky je poté možno vyexportovat do běžně používaných formátů (např. PDF) nebo nahrát na internet (např. na server GitHub nebo Kaggle), ostatním pak k jejich otevření stačí internetový prohlížeč.

Hlavním rozdílem oproti klasickému programu je v tom, že notebook je rozdělený do tzv. buněk (`cell`) a je možné spustit vždy jen nějakou konkrétní buňku. Dalším zásadním rozdílem je, že výsledky všech příkazů jsou uchovány v paměti počítače. Pokud tedy například v buňce máme příkaz na vytvoření nějaké proměnné, po spuštění buňky proměnná zůstane v paměti a můžeme ji číst v nějaké další buňce. Importy pak stačí mít vložené v jedné buňce a importované moduly můžeme používat v ostatních buňkách.

Tento přístup má určité výhody i nevýhody. Pokud například stahujeme větší objem dat z internetu, stačí nám data stáhnout jen jednou a nemusíme se zdržovat (a zbytečně zatěžovat vzdálený server) opakovaným načítáním při každé změně kódu. Pokud si ale z dat něco smažeme, musíme data stáhnout znovu a to znamená ruční spuštění kódu ve více buňkách. Alternativně je možné využít i tlačítko `Run All`.

K použití Jupyter notebooků je nutné nainstalovat modul `jupyterlab` příkazem:

```
pip install jupyterlab
```

Dále je potřeba nainstalovat doplněk Jupyter do VS Code. Poté můžete vytvořit nový notebook jako běžný soubor, který má příponu `.ipynb`. Nové buňky přidáváme pomocí tlačítek `+ Code` (buňka s kódem) a `+ Markdown` (buňka s textem, k formátování textu se používá značkovací jazyk [Markdown](#)). Ke spuštění buňky můžeme použít ikonku `Execute Cell` u příslušné buňky. Všechny buňky v rámci notebooku můžeme spustit s využitím tlačítka `Run All`.

Načtení dat

Na začátku načteme data. Obvykle vkládáme na začátek programu i import modulů, i když je používáme až později. Důvodem je větší přehlednost programu.

Základní datová struktura, kterou modul `pandas` používá, je tabulka (`DataFrame`). `DataFrame` je obdobou klasické tabulky, kterou si můžeme vytvořit v databázi, Excelu nebo třeba i na obyčejnou tabuli.

In [26]:

```
import pandas as pd
import seaborn as sns

data = pd.read_csv("data/hotel_bookings.csv")
```

Základy práce v pandas

Pokud dostaneme ke zpracování nějaká nová data, začínáme často tím, že si prohlédneme jejich strukturu. K tomu nám stačí několik prvních řádků, které získáme pomocí metody `head()`.

U `DataFrame` platí, že každý sloupeček má svůj název. Pokud načítáme data ze souboru, obvykle najdeme názvy sloupečků v prvním řádku souboru.

In [27]:

```
data.head()
```

Out[27]:

	hotel	is_canceled	lead_time	arrival_date_year	arrival_date_month	arrival_date
0	Resort Hotel	0	342	2015	July	
1	Resort Hotel	0	737	2015	July	
2	Resort Hotel	0	7	2015	July	
3	Resort Hotel	0	13	2015	July	
4	Resort Hotel	0	14	2015	July	

5 rows × 7 columns

U rozsáhlého souboru se můžeme podívat na seznam sloupců pomocí vlastnosti `columns`.

```
In [28]: data.columns
```

```
Out[28]: Index(['hotel', 'is_canceled', 'lead_time', 'arrival_date_year',
               'arrival_date_month', 'arrival_date_week_number',
               'arrival_date_day_of_month', 'stays_in_weekend_nights',
               'stays_in_week_nights', 'adults', 'children', 'babies', 'meal',
               'country', 'market_segment', 'distribution_channel',
               'is_repeated_guest', 'previous_cancellations',
               'previous_bookings_not_canceled', 'reserved_room_type',
               'assigned_room_type', 'booking_changes', 'deposit_type', 'agent',
               'company', 'days_in_waiting_list', 'customer_type', 'adr',
               'required_car_parking_spaces', 'total_of_special_requests',
               'reservation_status', 'reservation_status_date'],
              dtype='object')
```

Výběr jednoho sloupce

Často potřebujeme z tabulky získat jeden konkrétní sloupec. Zápis níže nám sloupec vrátí jako tzv. sérii (`Series`). Uvažujme například, že chceme vytvořit model, který má predikovat, zda potenciální uživatel(ka) rezervaci zruší. V takovém případě budeme potřebovat vložit sloupec `is_canceled` do série.

```
In [29]: selected_column = data["is_canceled"]
         selected_column
```

```
Out[29]: 0      0
         1      0
         2      0
         3      0
         4      0
         ..
    119385    0
    119386    0
    119387    0
    119388    0
    119389    0
         Name: is_canceled, Length: 119390, dtype: int64
```

Výběr více sloupců

Pokud mají data velké množství sloupců a my chceme data zjednodušit a zbavit sloupců, které nepotřebujeme, můžeme použít dotaz (`query`). Zde jsou důležité **dva páry hranatých závorek**. Tím modulu `pandas` říkáme, že chceme výsledek uložit jako tabulku (`DataFrame`).

```
In [30]: data_selected_columns = data[
         ["is_canceled", "arrival_date_year", "country", "market_segment"]
         ]
         data_selected_columns
```

```
Out[30]: is_canceled  arrival_date_year  country  market_segment
```

0	0	2015	PRT	Direct
1	0	2015	PRT	Direct
2	0	2015	GBR	Direct
3	0	2015	GBR	Corporate
4	0	2015	GBR	Online TA
...
119385	0	2017	BEL	Offline TA/TO
119386	0	2017	FRA	Online TA
119387	0	2017	DEU	Online TA
119388	0	2017	GBR	Online TA
119389	0	2017	DEU	Online TA

119390 rows × 4 columns

Vlastnost iloc

Obecnějším způsobem, jak získat určité řádky na základě jejich čísel, je `iloc`. Nejedná se o funkci, proto při použití nepíšeme kulaté závorky, ale používáme hranaté. Do závorek napíšeme, které řádky nás zajímají. Pokud nás například zajímají řádky 5 až 9, napíšeme `.iloc[5:10]`. Tento poněkud bizarní zápis je dán tím, že za dvojtečku píšeme číslo prvního řádku, který ve vybraných řádcích **není**.

Stejnou logiku používá samotný jazyk Python u řezů (slicing).

In [31]:

```
data.iloc[5:10]
```

Out[31]:

	hotel	is_canceled	lead_time	arrival_date_year	arrival_date_month	arrival_date
5	Resort Hotel	0	14	2015	July	
6	Resort Hotel	0	0	2015	July	
7	Resort Hotel	0	9	2015	July	
8	Resort Hotel	1	85	2015	July	
9	Resort Hotel	1	75	2015	July	

5 rows × 32 columns

Unikátní hodnoty

V datech často existují tzv. kategoriální sloupce. To jsou sloupce, které obsahují textové hodnoty, která řadí data do určitých kategorií. Například sloupec `deposit_type` rozděluje rezervace dle poskytnuté zálohy. Pomocí metody `unique()` zjistíme, že celkem existují tři kategorie:

- *No Deposit* - žádná záloha,
- *Refundable* - záloha ve výši části ceny pobytu,
- *Non Refund* - záloha v plné výši ceny pobytu.

```
In [32]: data["deposit_type"].unique()
```

```
Out[32]: array(['No Deposit', 'Refundable', 'Non Refund'], dtype=object)
```

Podobně se můžeme podívat například na sloupec `hotel`.

```
In [33]: data["hotel"].unique()
```

```
Out[33]: array(['Resort Hotel', 'City Hotel'], dtype=object)
```

Dotazy

Při práci s daty potřebujeme dotazy. Dotaz znamená, že vybereme určité řádky v závislosti na hodnotách některých sloupců.

- Děláme predikci a náš model pro některé řádky nefunguje. Chceme se na tyto řádky podívat.
- Chceme do analýzy zařadit jen některé data. Pokud je například naším zákazníkem firma, která provozuje městské hotely, vyřadíme hotely v rezortech.

Vyzkoušíme si výběr městských hotelů.

```
In [34]: data_mestske = data[data["hotel"] == "City Hotel"]
```

Můžeme třeba uvažovat i případy, kdy uživatelé naplatili žádnou zálohu. Pokud uživatel zaplatil zálohu, tak ani nemá důvod rušit rezervaci, protože peníze zpět stejně nedostane.

```
In [35]: data_mestske_bez_zalohy = data[
          (data["deposit_type"] == "No Deposit") & (data["hotel"] == "City Hotel")
          ]
data_mestske_bez_zalohy.head()
```

```
Out[35]:
```

	hotel	is_canceled	lead_time	arrival_date_year	arrival_date_month	arrival_date_day_of_month
40060	City Hotel	0	6	2015	July	11
40061	City Hotel	1	88	2015	July	11

40062	City Hotel	1	65	2015	July
40063	City Hotel	1	92	2015	July
40064	City Hotel	1	100	2015	July

5 rows × 32 columns

Pomocí vlastnosti `shape` se můžeme podívat, kolik dat v našem výběru je.

```
In [36]: data_mestske_bez_zalohy.shape
```

```
Out[36]: (66442, 32)
```

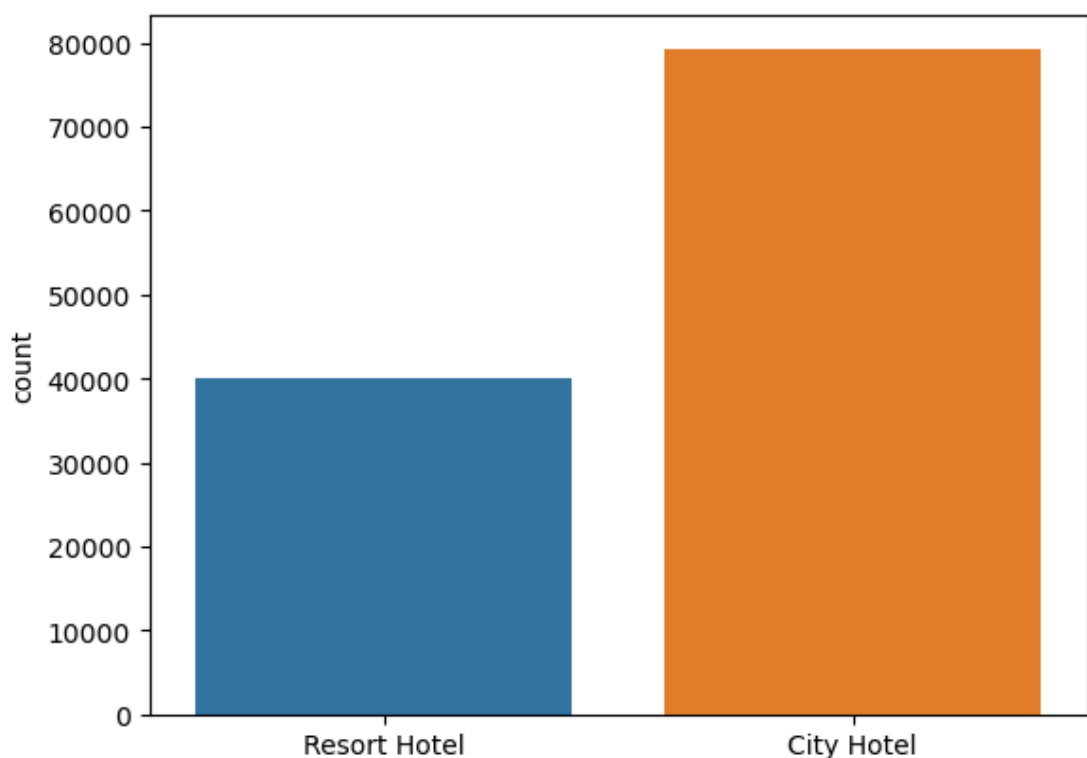
Vizualizace

Vizualizace jsou užitečné v řadě případů. Pomohou nám předat zprávu publiku nebo umožní snadno získat přehled o hodnotách v jednotlivých sloupcích a vztazích mezi nimi.

Pro vizualizace existuje řada modulů. Vyzkoušíme si modul `seaborn`, který je postavený na modulu `matplotlib`, ale umí řadu vizualizací vytvořit jednodušeji. Začneme s typem grafu `countplot`, což je sloupcový graf, kde výška sloupců je daná počtem řádků v jednotlivých kategoriích.

```
In [37]: sns.countplot(data=data, x="hotel")
```

```
Out[37]: <Axes: xlabel='hotel', ylabel='count'>
```


hotel

Podobnou informaci můžeme získat i pomocí metody `value_counts()` , kterou použijeme pro sérii `hotel` . Metoda `value_counts()` jako výchozí chování vrátí výsledky seřazené od nejčastějších (tj. seřazené sestupně).

```
In [38]: data["hotel"].value_counts()
```

```
Out[38]: hotel  
City Hotel      79330  
Resort Hotel    40060  
Name: count, dtype: int64
```

Pokud chceme hodnoty seřadit vzestupně, můžeme použít parametr `ascending` .

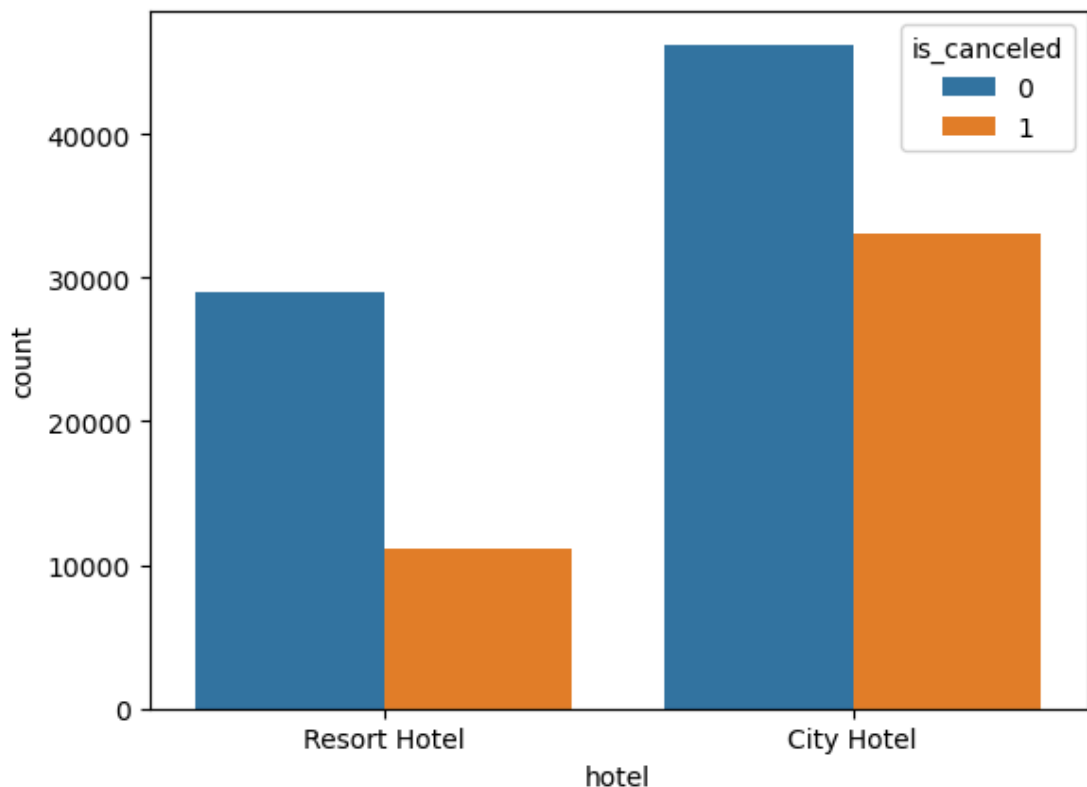
```
In [39]: data["hotel"].value_counts(ascending=True)
```

```
Out[39]: hotel  
Resort Hotel    40060  
City Hotel      79330  
Name: count, dtype: int64
```

Zkusme nyní použít parametr `hue` , který umožní přidat do vizualizace další kategorickou proměnnou. Zobrazme si pro každý typ hotelu počet zrušených a nezrušených rezervací.

```
In [40]: sns.countplot(data=data, x="hotel", hue="is_canceled")
```

```
Out[40]: <Axes: xlabel='hotel', ylabel='count'>
```


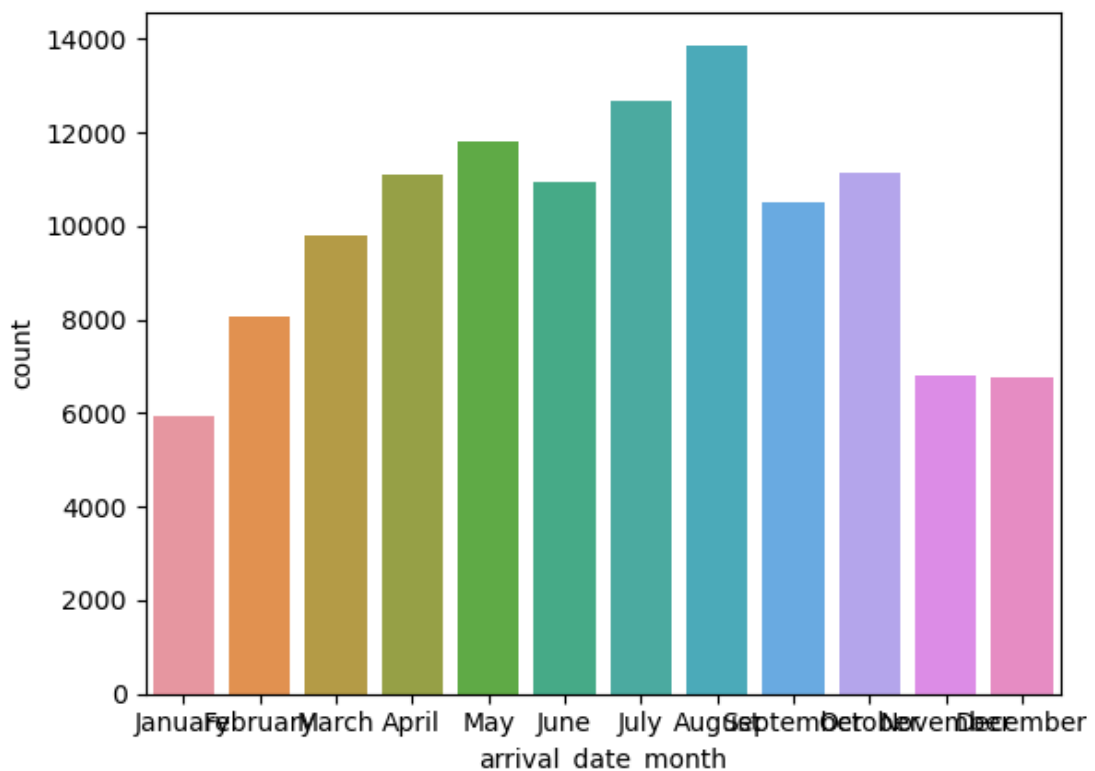
U některých kategorií nám nemusí vyhovovat výchozí způsob řazení. Například u měsíců by bylo logické, aby byly v grafu seřazeny stejně jako v kalendáři. K tomu

můžeme využít parametr `order`, kterému dáme jako parametr seznam jednotlivých kategorií v pořadí, v jakém mají být zobrazeny.

In [41]:

```
month_sorted = [
    "January",
    "February",
    "March",
    "April",
    "May",
    "June",
    "July",
    "August",
    "September",
    "October",
    "November",
    "December",
]
sns.countplot(x=data["arrival_date_month"], order=month_sorted)
```

Out[41]: <Axes: xlabel='arrival_date_month', ylabel='count'>

Tento graf má určité formální nedostatky. Především se překrývají popisky na ose `x`, dále bychom měli do grafu přidat trochu srozumitelnější popisky. Jako první krok si uložíme výstup funkce `countplot`, což je proměnná typu `Axes`. Jedná se o jakýsi "odkaz" na graf. Pomocí něj můžeme náš graf dále upravovat - například měnit popisky os, přidat titulek atd. Použijeme metodu `set` a nastavíme popis osy `x` (`xlabel`), popis osy `y` (`ylabel`) a titulek (`title`). Dále nastavíme parametry osy `x` pomocí metody `tick_params` (zvolíme `axis=x` a poté použijeme parametr `rotation`, abychom otočili popisky o 45 stupňů).

In [26]:

```
order = [
    "January",
    "February",
```

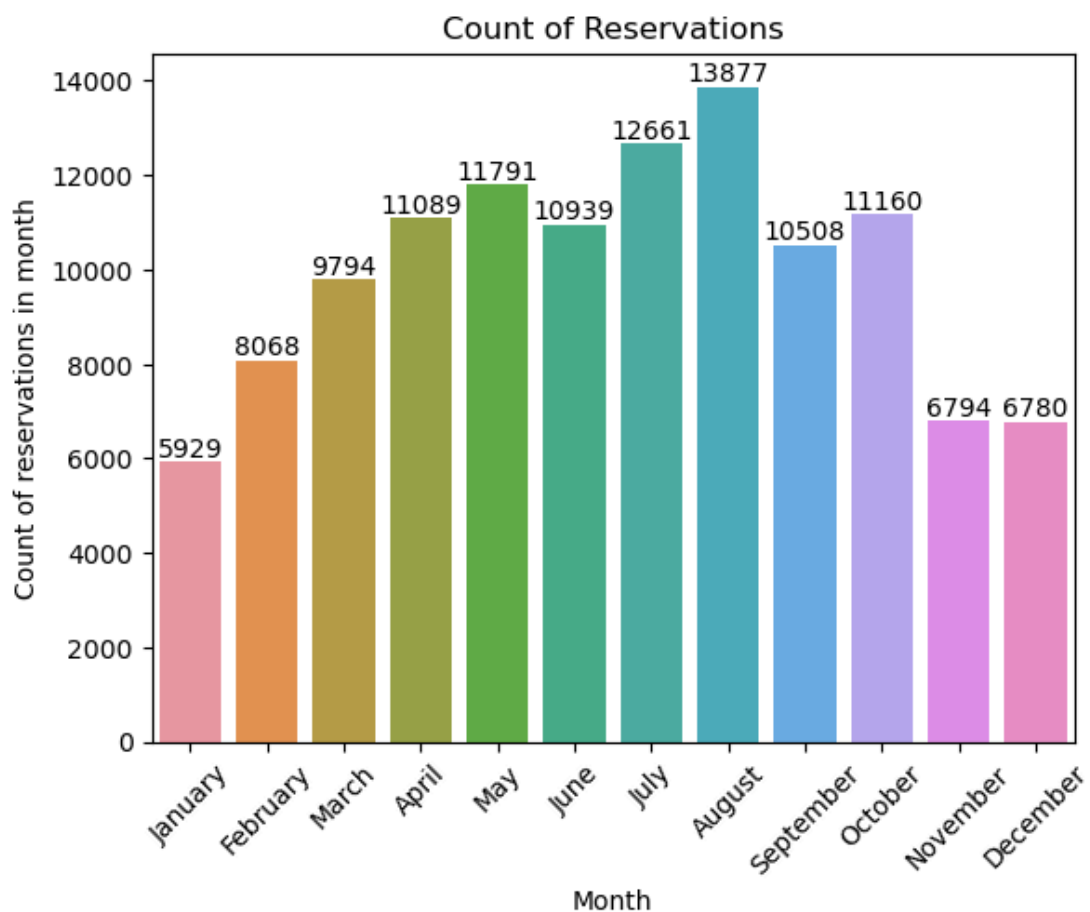
```

    "March",
    "April",
    "May",
    "June",
    "July",
    "August",
    "September",
    "October",
    "November",
    "December",
]
ax = sns.countplot(data=data, x="arrival_date_month", order=order)

ax.set(
    xlabel="Month",
    ylabel="Count of reservations in month",
    title="Count of Reservations",
)
ax.bar_label(ax.containers[0])

ax.tick_params(axis="x", rotation=45)

```


Nakonec opět můžeme přidat parametr `hue` .

In [43]:

```

order = [
    "January",
    "February",
    "March",
    "April",
    "May",
    "June",
    "July",
    "August",
    "September"
]

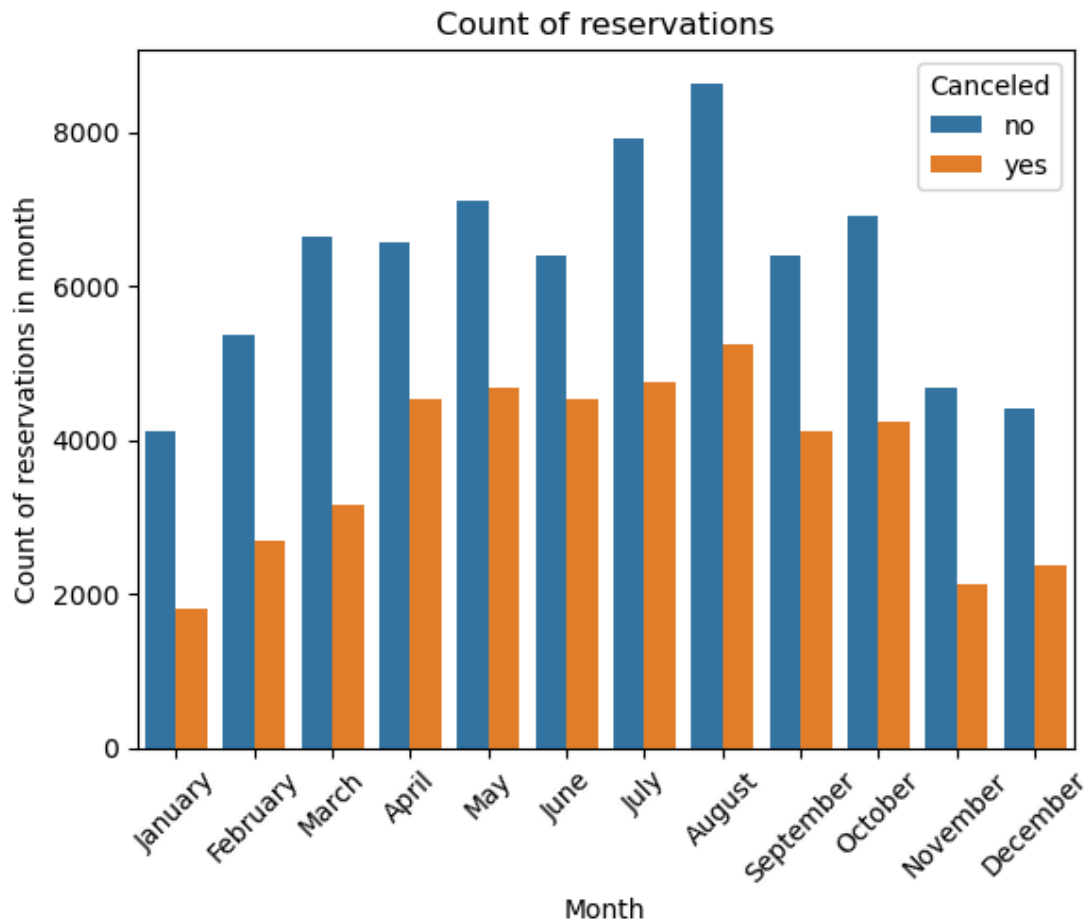
```

```

    "September",
    "October",
    "November",
    "December",
]
ax = sns.countplot(data=data, x="arrival_date_month",
                  hue="is_canceled", order=order)

ax.set(
    xlabel="Month",
    ylabel="Count of reservations in month",
    title="Count of reservations",
)
ax.legend(labels=["no", "yes"], title="Canceled")
ax.tick_params(axis="x", rotation=45)

```


Asi bychom čekali, že zrušení rezervace bude ovlivněné tím, jak moc dopředu někdo rezervaci dělá. Například pokud děláme rezervaci rok dopředu, může se stát spousta věcí, která nám překazí naše plány a my rezervaci zrušíme. Pokud ji děláme den dopředu nebo dokonce v den začátku ubytování, spíše už ji rušit nebudeme. Zkusme si nyní zobrazit histogram dle sloupce `lead_time`.

Protože počet dní před zrušením není kategoriální hodnota a v datech se vyskytuje velké množství různých hodnot, použijeme [histogram](#).

```

In [44]: sns.histplot(data=data, x="lead_time")

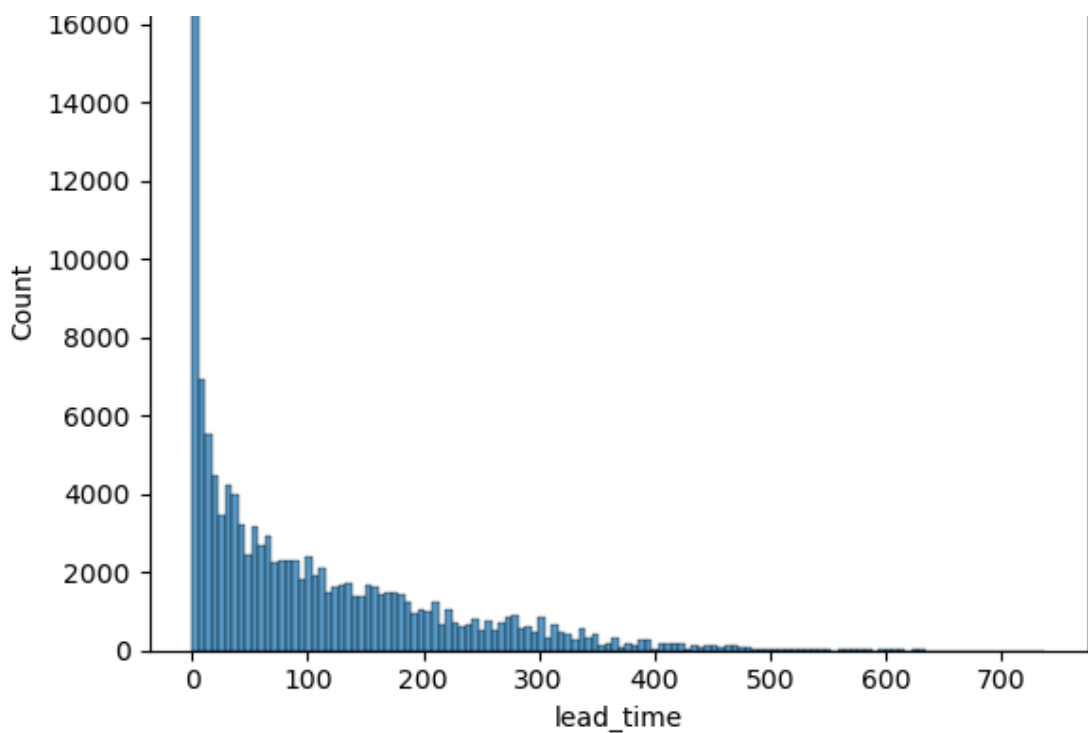
```

```

Out[44]: <Axes: xlabel='lead_time', ylabel='Count'>

```


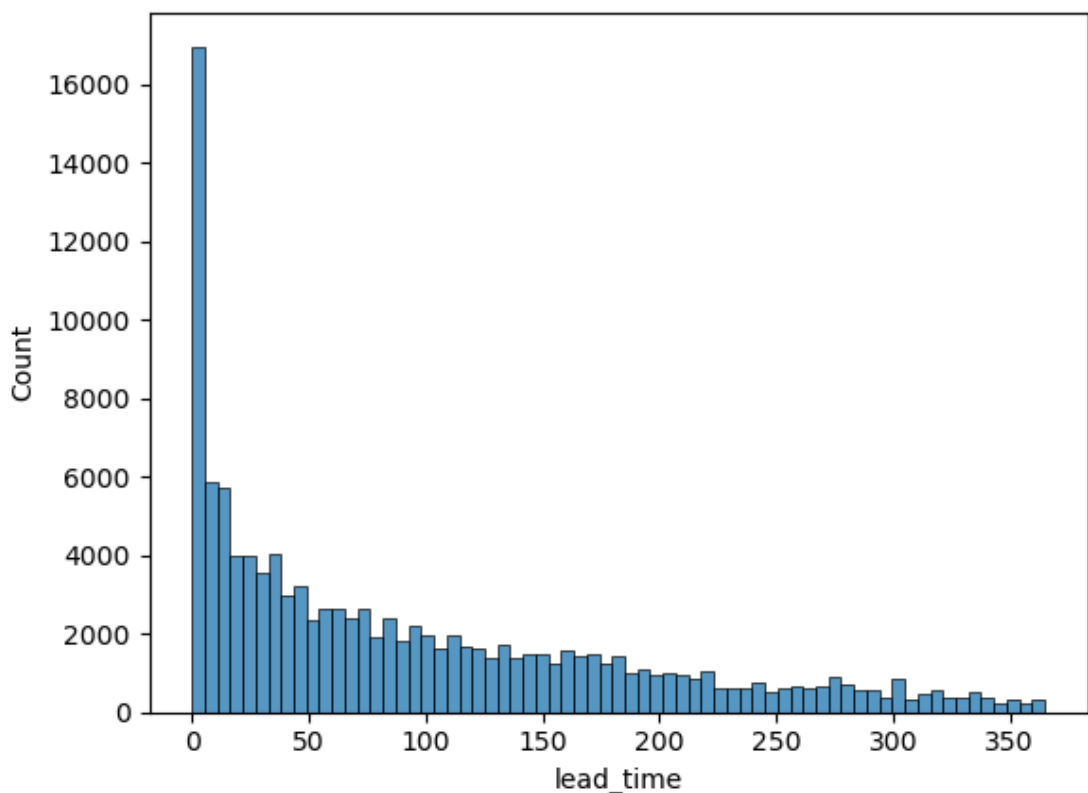
V datech vidíme, že existuje i velmi malé množství rezervací dělaných dva roky dopředu. Abychom graf udělali přehlednějším, omezíme si data pomocí dotazu.

In [45]: `data_lead_time_1_year = data[data["lead_time"] <= 365]`

Vidíme, že většina rezervací probíhá blízko začátku ubytování.

In [46]: `sns.histplot(data=data_lead_time_1_year, x="lead_time")`

Out[46]: `<Axes: xlabel='lead_time', ylabel='Count'>`

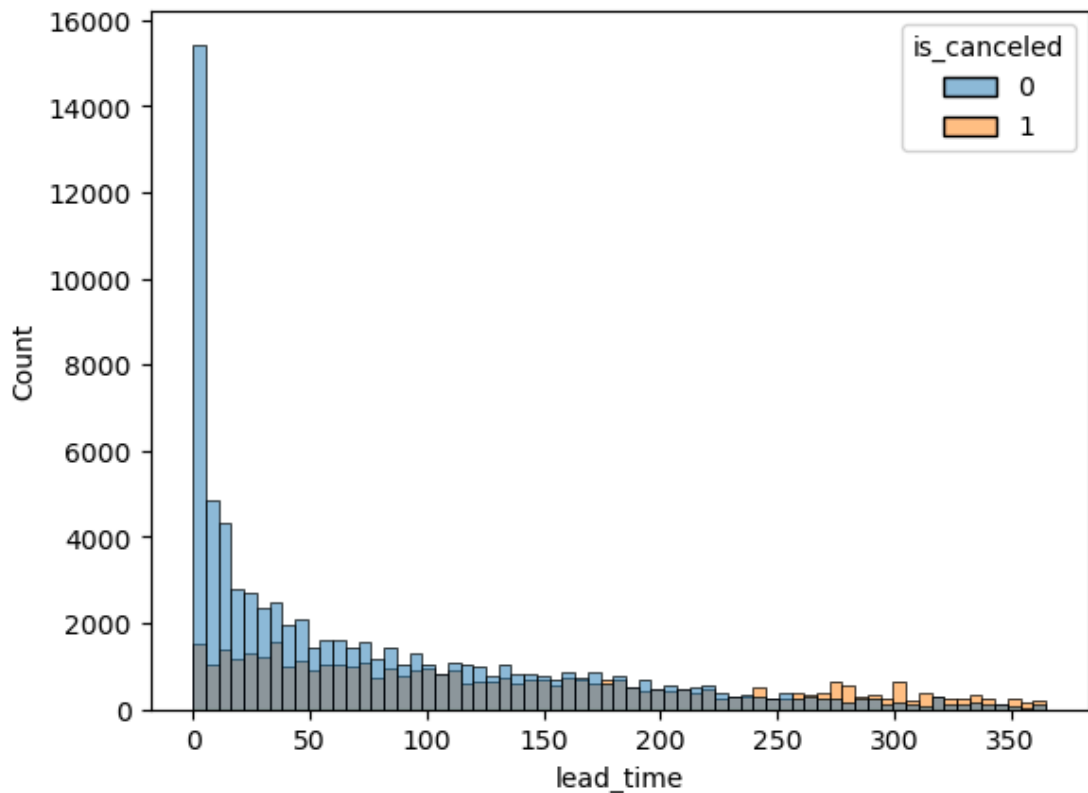

Děleáme graf průběhů. Můžeme použít různé pohledy, kde jsou jednotlivé

Přidejme nyní zrušení. Můžeme použít výchozí zobrazení, kde jsou jednotlivé sloupce přes sebe.

```
In [47]: sns.histplot(data=data_lead_time_1_year, x="lead_time", hue="is_canceled")
```

```
Out[47]: <Axes: xlabel='lead_time', ylabel='Count'>
```


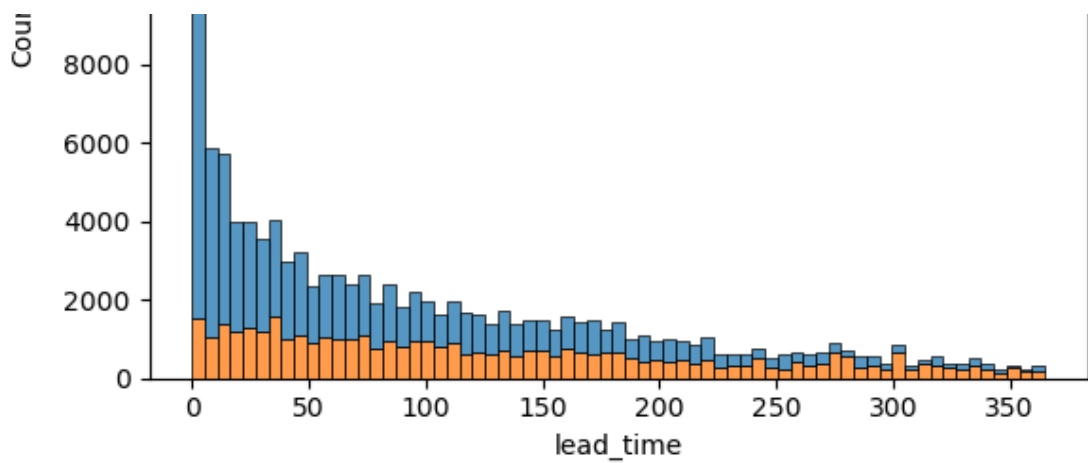
Alternativně můžeme použít parametr `multiple` a nastavit mu hodnotu `stack`, tím pádem budou hodnoty naskládány "na sobě".

Vidíme, že `lead_time` na zrušení rezervace skutečně vliv má. U rezervací dělaných dlouho dopředu dochází ke zrušení velmi často, u rezervací na poslední chvíli relativně málo.

```
In [39]: sns.histplot(
    data=data_lead_time_1_year,
    x="lead_time",
    hue_order=[0, 1],
    hue="is_canceled",
    multiple="stack",
)
```

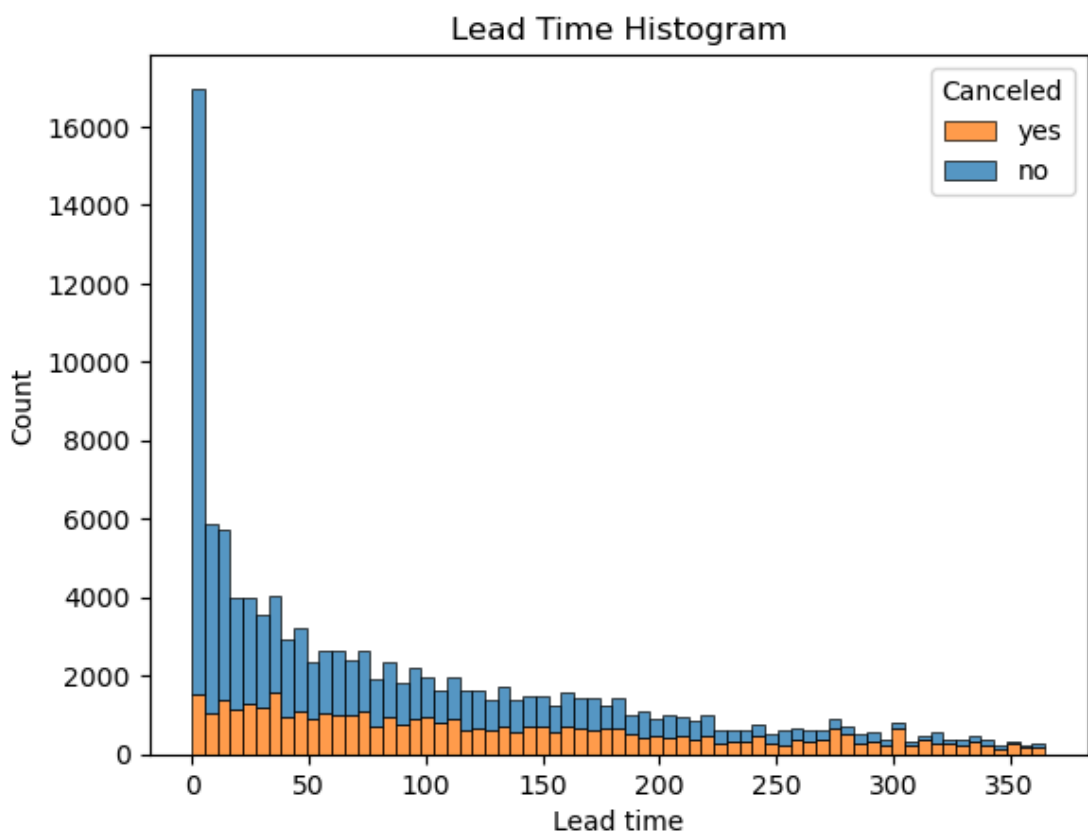
```
Out[39]: <Axes: xlabel='lead_time', ylabel='Count'>
```


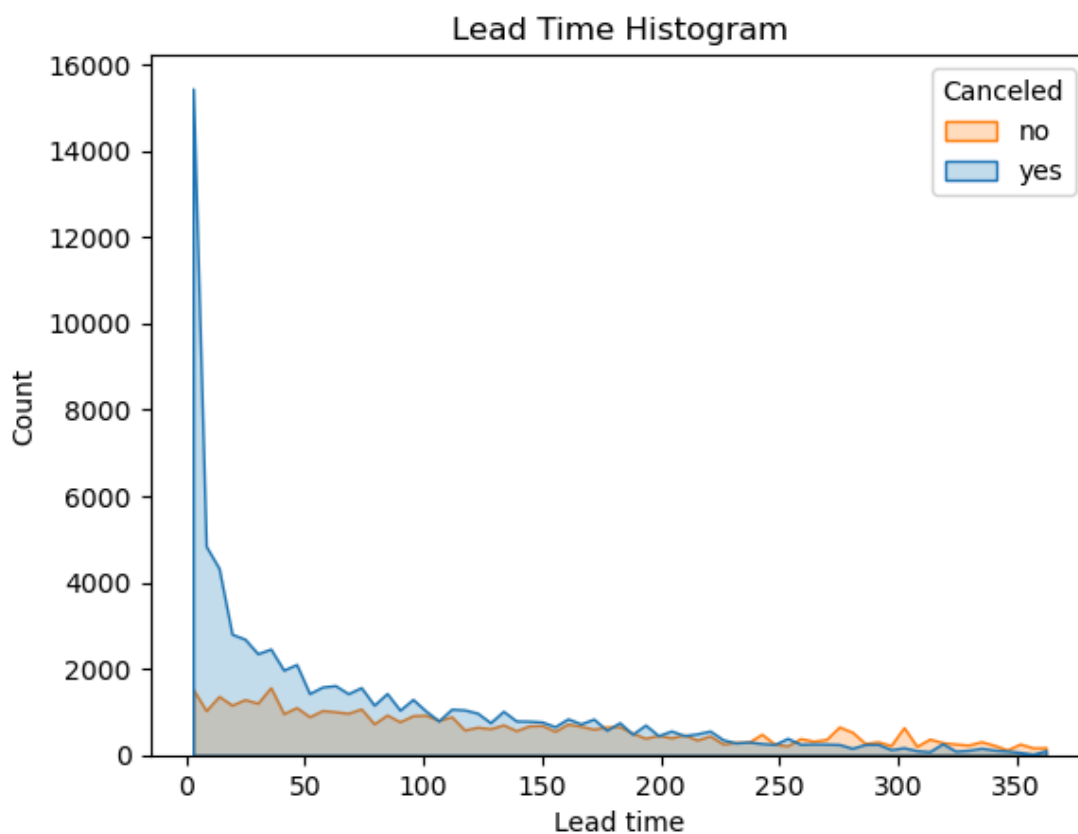
```
In [38]: ax = sns.histplot(
    data=data_lead_time_1_year,
    x="lead_time",
    hue_order=[0, 1],
    hue="is_canceled",
    multiple="stack",
)
ax.set(xlabel="Lead time", ylabel="Count", title="Lead Time Histogram")
ax.legend(labels=["yes", "no"], title="Canceled")
```

Out[38]: <matplotlib.legend.Legend at 0x141086490>


```
In [50]: ax = sns.histplot(
    data=data_lead_time_1_year, x="lead_time", hue="is_canceled", element='
)
ax.set(xlabel="Lead time", ylabel="Count", title="Lead Time Histogram")
ax.legend(labels=["no", "yes"], title="Canceled")
```

Out[50]: <matplotlib.legend.Legend at 0x17c55db10>

Cvičení

Rozhodnutí o zrušení rezervace může záviset na tom, jak dlouho uživatelé plánují v hotelu zůstat.

1. Začni s počtem ve všední den (`stays_in_week_nights`). V datech jsou